

МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ
ГО “ВСЕУКРАЇНСЬКА АСАМБЛЕЯ ДОКТОРІВ НАУК
З ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ”
МІЖНАРОДНА КАДРОВА АКАДЕМІЯ
UNIVERSIDAD CENTRAL DEL ECUADOR
UNIVERSIDAD TECNOLÓGICA ISRAEL (REPÚBLICA DE ECUADOR)
“ANANIA SHIRAKATSI” UNIVERSITY OF INTERNATIONAL RELATION (ARMENIA)

ПРОБЛЕМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ УКРАЇНИ

Випуск 8

Матеріали

*Міжнародної науково-практичної конференції
присвяченої 30-річчю МАУП*

*“Актуальні проблеми модернізації
недержавного сектору освіти в Україні
у контексті світових тенденцій і національної практики”*

м. Київ, МАУП, 11 квітня 2019 р.

Київ
ДП “Видавничий дім “Персонал”
2019

*Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом
(протокол № 3 від 27.03.19)*

Редакційна колегія:

М. Н. Курко (голова), д-р юрид. наук, проф.;
Є. О. Романенко (заступник голови), д-р наук з держ. упр., проф.;
А. А. Ігнатченко (відповідальний редактор), канд. техн. наук;
І. П. Бідзюра, д-р політ. наук, проф.;
В. М. Воронін, д-р іст. наук;
М. Ф. Головатий, д-р політ. наук, проф.;
А. М. Кислий, д-р юрид. наук., проф.;
О. Л. Фещенко, канд. екон. наук, доц.;
Л. В. Янюк (виконавчий редактор)

*Матеріали подано в авторській редакції.
Відповідальність за зміст та орфографію матеріалів несуть автори.*

Проблеми модернізації України : [зб. наук. пр.] / МАУП. — К.: ДП
“Видавничий дім “Персонал”, 2008 —

С76 Вип. 8: Матеріали Міжнар. наук. конф. “Актуальні проблеми модернізації недержавного сектору освіти в Україні у контексті світових тенденцій і національної практики”, 11 квітня 2019 р. / редкол. : М. Н. Курко (голова) [та ін.]. — 2019. — 460 с. : іл. — Бібліогр. у кінці ст.

У пропонованому збірнику подано тези учасників науково-практичних конференцій з проблематики широкого кола аспектів процесу системної модернізації України.

Для науковців, громадсько-політичних діячів, студентів, а також усіх, хто цікавиться розвитком Української держави і світовим досвідом проведення модернізаційних процесів.

ББК 63.3(4УКР)я43+67.9(4УКР)301я43

Авсієвич А. В. <i>Передумови доступу до вищої юридичної освіти в країнах Європи: досвід для України</i>	357
Твердохліб А. І., Медвідь Ф. М., Мельниченко Я. Б., Чорна М. Ф. <i>Правова культура українського суспільства в умовах модернізації освіти</i>	360
Жук І. І. <i>Ефективність системи вищої освіти країн з розвинутою ринковою економікою в основі моніторингу кар'єри випускників</i>	363
Медвідь Ф. М., Курчина Т. О., Чорний Е. В. <i>Адміністративно-правова доктрина України про національну безпеку</i>	367
Дорошенко Л. С. <i>Роль вищої освіти в умовах соціально-економічної ринкової трансформації</i>	371
Олійник В. В. <i>Формування національної свідомості молоді на заняттях української мови та літератури у Хмельницькому економіко-правовому коледжі МАУП</i>	374
Трембіцький А. М. <i>До історії творення та діяльності українського народного університету в Кам'янці-Подільському (1919–1920 рр.)</i>	376
Карбовська Л. О. <i>Державне регулювання попиту ринку праці та пропозиції фахівців з вищою освітою в країнах Європи</i>	379
Бисенбаєв Ф. К. <i>Высшее образование: поиски смысла и верность традиции</i>	382
Тюріна О. М., Боринська О. Л. <i>Вплив процесу глобалізації на розвиток освіти в Україні</i>	386
Савчук Л. О. <i>Інноваційний характер інформатичної складової фахової підготовки майбутніх економістів</i>	388
Згалат-Лозинська Л. О. <i>Удосконалення процесу організації професійного навчання як фактор інноваційного розвитку будівельних підприємств</i>	392
Згалат-Лозинська Л. О., Мартиненко О. В. <i>Професійне навчання на виробництві як складова управління професійною кар'єрою</i>	396
Каплонюк А. О. <i>Зарубіжний досвід у підготовці професійних кадрів як запорука розбудови успішної держави</i>	399
Круглик Б. В. <i>Науково-теоретичні та практичні проблеми професійної підготовки державних службовців та осіб місцевого самоврядування в епоху діджиталізації</i>	402
Чорна М. Ф., Курчина Т. О., Мельниченко Я. Б. <i>Система цінностей громадянського суспільства посттоталітарної України</i>	405
Гордієнко М. Г., Медвідь Ф. М. <i>Інноваційне мислення як вимога соціального розвитку</i>	409

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПОПИТУ РИНКУ ПРАЦІ ТА ПРОПОЗИЦІЇ ФАХІВЦІВ З ВИЩОЮ ОСВІТОЮ В КРАЇНАХ ЄВРОПИ

В сучасному світі технологія та організація виробництва розвиваються та змінюється так інтенсивно, що освіта не встигає адекватно відреагувати на потреби економіки та забезпечувати її робочою силою. Внаслідок цього частина випускників коледжів і університетів вимушена проходити перепідготовку в спеціальних навчальних центрах, що збільшує витрати на підготовку фахівця вдвічі. Економіка починає активно диктувати умови інституту освіти. В більшості країн механізм державного регулювання сприяє забезпеченню відповідності структури підготовки кваліфікованих кадрів змінам кон'юнктури на фаховому ринку праці.

Сучасні системи освіти країн Європи дуже різноманітні, що викликано як особливостями історичного розвитку, так підґрунтям, на якому вони вибудовувалися. Також різними є форми, методи й інструменти державного впливу на систему освіти.

У Німеччині вирішення проблеми з працевлаштуванням закладено в самій системі отримання вищої професійної освіти (дуальна система вищої професійної освіти). Більшість учнів в останні три роки навчання проходять практику на виробництві, відвідуючи професійні училища сфери обслуговування або технічні школи. Після закінчення освітньої установи випускники, крім атестату, отримують свідоцтво з оцінкою щодо проходження трудової практики. Це дає їм право вступу у вищий навчальний заклад і створює передумови для більш свідомого вибору професії. Для претендентів на вступ у вищий навчальний заклад за дуальною програмою обов'язковим є укладання договору про навчання з підприємством, на якому студент проходитиме практичне навчання, партнером цього закладу освіти, що дозволяє спланувати кількість фахівців необхідних для потреб ринку праці (у ВНЗ зараховують на основі договору по співбесіді).

Перевагами дуальної системи освіти є: практична орієнтація навчального процесу, чергування теорії і практики у навчальному процесі — теоретична підготовка у стінах навчальних закладів доповнюється професійно-практичними фазами на підприємствах; паралельне оволодіння “прикладною” професією під час отримання вищої освіти; співпраця академії або вищого навчального закладу з підприємством; співфінансування навчання майбутнього фахівця підприємством, з яким укладено угоду.

Система фінансування вищої освіти Німеччини багатоканальна і побудована таким чином, що з федерального бюджету фінансується 50 % видатки на наукові дослідження та капітальні витрати, 65 % — фінансова підтримка студентів; з бюджетів земель — 50 % видатків на наукові дослідження та капітальні витрати, 35 % — фінансова підтримка студентів; оплата праці викладачів, утримання ВНЗ. При цьому застосовується метод підсумкового фінансування — вищі навчальні заклади, які не гарантують реального працевлаштування і закріплення на робочих місцях не менше 70 % своїх випускників, не можуть розраховувати на державну фінансову підтримку [2].

В *Швейцарії* після закінчення I ступеня середньої школи (9 років) лише 20 % учнів продовжують навчання в класичних гімназіях або школах, що завершується іспитом на атестат зрілості потрібний для вступу до університету чи фахової вищої школи. Інші 80 % отримують професійну освіту: або на виробництві за системою учнівства (2/3 учнів), або в професійній школі. У професійних школах, крім набуття професії, можна підготуватися до складання екзамену на атестат зрілості.

Центральним органом управління в системі вищої професійної освіти є Федеральне управління з питань професійної освіти і технологій, на місцях функції управління здійснюють відповідні органи в кантонах (відбір учнів на навчання та їх підготовка) та агенція з праці (укладання з учнями контрактів на навчання, фінансування).

Разом з тим, розвинута система професійної перепідготовки та перекваліфікації, що фінансується агенцією з праці, пенсійним фондом та проводиться: на виробництві — виробнича перекваліфікація; в професійних фахових школах — шкільна перекваліфікація; у виробничих майстернях або на фірмах — перекваліфікація за межами підприємства.

Подібна система вищої професійної підготовки існує й у *Швеції* — 90 % школярів переходять до школи вищого рівня, де навчаються два роки, включаючи професійну орієнтацію та підготовку за широким спектром професій. При цьому враховуються потреби в працівниках даного регіону, яку визначають органи місцевої влади.

Для *Великобританії* характерна розвинена система учнівства (1–2 роки), яку організовано для випускників середньої школи за державною програмою професійної підготовки молоді, розрахованої на випускників у віці 16–17 років. Випускники атестуються за чотирма показниками: відповідність вимогам вузької спеціалізації та кваліфікаційним вимогам професії, вміння застосовувати знання в нових умовах, ділові якості.

В основі механізму розподілу фінансових ресурсів на систему вищої освіти Великобританії лежить: спрямованість на певну національну мету — на сучасному етапі кошти спрямовуються на розвиток природничо-наукових та інженерно-технічних напрямів підготовки; багатоканальність потоків фінансових ресурсів де 60,8 % усіх фінансових ресурсів системи вищої освіти країни надходить з державних джерел, 27,4 % — з приватних, 11,8 % — з міжнародних джерел — плата за навчання іноземних студентів; врахування результатів діяльності освітніх закладів (наукові дослідження, працевлаштування випускників).

Щодо державного фінансування, то вищі навчальні заклади Великобританії отримують лише 15,0 % у вигляді прямих державних асигнувань, 13,2 % складають дослідницькі гранти і контракти на конкурсній основі, розміри яких встановлюються залежно від виконання поставлених державою завдань; 63,5 % — освітні гранти та ваучери, які приносять в освітні заклади студенти. Тобто фінансова забезпеченість ВНЗ залежить від кількості прийнятих студентів, що сприяє конкуренції за студентів між вищими навчальними закладами (табл. 1).

Таблиця 1

Структура джерел та інструментів фінансування вищої освіти у Великобританії, %

Фінансові інструменти	Державні джерела	Приватні джерела	Міжнародні джерела
1	2	3	4
Фінансові гранти	63,5	0,0	0,0
Плата за навчання та освітні гранти	15,0	26,8	65,4

1	2	3	4
Дослідницькі гранти і контракти	13,2	21,5	18,3
Інші послуги	3,4	10,0	8,3
Інші доходи	4,9	36,5	7,9
Пожертвування та проценти	0,0	5,1	0,0

Джерело [2, 3]

Отже, незважаючи на різний підхід до організації механізму державного регулювання освіти сприяє в розвинутих країнах Європи він сприяє забезпеченню відповідності структури підготовки кваліфікованих кадрів змінам кон'юнктури на фаховому ринку праці. Позитивний досвід цих країн можна використовувати з метою його адаптації до сучасних умов України, але *автоматичне перенесення моделі організаційно-економічного механізму державного регулювання освіти*, навіть дуже результативної, на український ґрунт *не може привести до бажаних результатів*, необхідно створювати та реалізовувати власну модель.

Джерела

1. Др. Брюс Джонстоун, Прити Шрофф-Мета. Финансирование и доступность высшего образования: международное сравнительное исследование оплаты обучения и мер финансовой поддержки /Др. Брюс Джонстоун, Прити Шрофф-Мета // Университетское управление. 2001, № 2(17). С. 17–32.
2. Морган Э. В. Диверсификация источников финансирования в системе высшего образования: сравнительный обзор / Э. В. Морган // Университетское управление: практика и анализ. — 2004. — № 2(31). С. 81–90.
3. Келли У., Маклин Д., Макнико Й. Роль высших учебных заведений в экономическом развитии Великобритании. / Келли У., Маклин Д., Макнико Й. // Экономика образования — 2006, № 5 -С.80-83.
4. Salmi Jamil. Scenarios for Financial Stability of Tertiary Education./ Jamil Salmi //Higher Education to 2030 — Volume 2: Globalisation. www.sourceoecd.org